

Socialdepartementet, Enheten för hälsa och civilsamhälle
103 33 Stockholm
Att: Laura Brandell Tham
Via e-post: s.remissvar@regeringskansliet.se; s.hc@regeringskansliet.se

Stockholm	Ert dnr	Vårt dnr
2025-10-28	S2025/01575	2025/144

Remissvar angående promemorian Förordningsförslag med anledning av kommande tandvårdsreformer

Näringslivets Regelnämnd (nedan NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Promemorian innehåller förordningsförslag utöver dem som lämnas i betänkandena Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82) och Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (SOU 2024:70).

I promemorian lämnas bl.a. förslag om den årliga avgift som vårdgivare ska betala för anslutning till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd samt om innehållet i ansökan om tillstånd att bedriva privat tandvårdsverksamhet. Vidare föreslås att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska underrätta Försäkringskassan om inspektionen beslutat att exempelvis förbjuda en tandvårdsverksamhet.

Det föreslås även en utökad uppgiftsskyldighet för vårdgivare i förhållande till Försäkringskassan och för Försäkringskassan gentemot Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV). TLV föreslås få möjlighet att använda uppgifterna i prisjämförelsedatabasen även för att följa upp utvecklingen på tandvårdsområdet.

Om medicintekniska produkter används i behandlingen föreslås dessa behöva uppfylla kraven i det EU-rättsliga regelverket för att tandvårdsåtgärden ska vara ersättningsberättigande.

I promemorian föreslås vidare att såväl karensbeloppet som den övre beloppsgränsen inom allmän tandvårdsersättning ska knytas till prisbasbeloppet.

Slutligen föreslås att den övre åldersgränsen för förhöjt allmänt tandvårdsbidrag (ATB) knytas till rikt-åldern för pension.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Förordningsändringarna i fråga om vårdgivarens uppgiftsskyldighet och om Försäkringskassans skyldighet att lämna vissa uppgifter till TLV föreslås dock träda i kraft den 1 juni 2026.

Den aktuella promemorian utgör en del i en större reform av tandvårdsmarknaden, där bland annat Lagrådsremissen – Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård, från den 14 augusti 2025, utgör en viktig del. NNR har inte tidigare granskat delarna i denna större reform av tandvårdsmarknaden varför NNR i detta remissvar, för bättre kontext, väljer att även kommentera konsekvensutredningen i lagrådsremissen.

Problembeskrivning

NNR noterar att promemorian bygger på förslagen som lagts fram i utredningen Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (SOU 2024:70). Förslagen från utredningen finns också i Lagrådsremissen – Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård, som NNR nu tagit del av. Nämnda utredning föreslår en prisreglering på en konkurrensutsatt marknad. Prisreglering riskerar att leda till problem för marknaden, vars konsekvenser behöver beskrivas och övervägas noga innan en sådan införs. En fråga man exempelvis behöver ställa sig är hur marknaden kan hantera förändringar i kostnadsbilden (exempelvis kostnader för tandteknik) om mekanismerna för prisregleringen inte kan följa med snabbt nog. En faktor att ta upp i en sådan beskrivning är att små företag har sämre möjligheter att förhandla ned priset på tandteknik, jämfört med stora koncerner, pga helt andra volymer. En annan viktig fråga är hur kvaliteten på av vårdgivarna inköpta externa tjänster påverkas av en prisreglering. Ett sätt för privata företag att hantera kostnadsökningar är att acceptera försämrad kvalitet på insatsvaror i den tjänst som säljs. En konsekvensutredning behöver beskriva sådana eventualiteter och hur regelverket är anpassat för att hantera detta.

Konsekvenser

I promemorians avsnitt 16.4 Övriga konsekvenser skrivs att "Förslagen bedöms inte heller få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt." NNR menar att detta påstående behöver granskas i sitt sammanhang, dvs som en del i den reform av tandvårdsmarknaden som är på gång och där lagrådsremissen utgör en delbeskrivning.

I lagrådsremissen skrivs på sidan 97 "Det är dock svårt att fullt ut förutspå konsekvenserna av prisregleringen vilket innebär att uppföljning och kontinuerlig utvärdering av reformen blir väsentlig." NNR menar att även om det är svårt att förutspå konsekvenserna så är det ändå nödvändigt att det i underlagen ingår beskrivningar av några olika scenarier och deras konsekvenser.

I promemorian föreslås en årlig avgift på 5 000 kr för varje anslutning av en vårdgivare inom tandvården. Konsekvenserna av denna avgift, lösryckt från andra ökade kostnader för en vårdgivare kan förefalla försumbar. NNR ser dock att en sådan avgift i vissa fall kan förvandla en verksamhet med liten vinstmarginal till en förlustverksamhet. I en situation där det i stora delar av Sverige råder brist på tandläkare kan det förefalla olämpligt att på detta sätt försämra förutsättningarna för små tandvårdsverksamheter, utan att i detalj beskriva konsekvenserna. I en situation där en privat tandläkare avvecklar sin verksamhet pga försämrad lönsamhet och där tandläkaren istället blir anställd hos en annan vårdgivare, sker ingen direkt försämring av tillgången på tandläkare. Men, om en tandläkare lägger ner en privat verksamhet och istället söker anställning i en annan bransch uppstår en förvärrad tandläkarbrist. En annan eventualitet

som behöver tas upp är om en tandläkare som redan passerat pensionsåldern men som ändå fortsatt eftersom en egen verksamhet innebär ett visst mått av frihet, väljer att sälja sin patientstock och till slut gå i pension. Konsekvenser som dessa behöver beskrivas i detalj i promemorian, för att konsekvensutredningen ska kunna ligga till grund för beslut om avgift.

I Lagrådsremissen (avsnitt 18.3.1) beskrivs konsekvenserna för den privata tandvårdsmarknaden på ett mycket övergripande sätt. De riktigt små verksamheterna (0-4 anställda) beskrivs på följande sätt "Utredningen visar att den genomsnittliga rörelsemarginalen i tandvården är lägre bland de större vårdgivarna i jämförelse med de mindre vårdgivarna. Utredningen visar också att de stora vårdgivarna har de högsta priserna på tandvård. Detta indikerar att de mindre vårdgivarna påverkas mindre av ett pristak i jämförelse med de större privata företagen på tandvårdsmarknaden." Dessa mycket små verksamheter uppges utgöra 81 procent av samtliga tandvårdsföretag i Sverige. NNR menar att en så stor grupp tandvårdsföretag behöver beskrivas i större detalj, exempelvis genom att beskriva några olika typ-verksamheter. I Lagrådsremissen finns redovisat genomsnittliga vinstmarginaler, men NNR kan inte finna något som visar att det INTE finns typ-verksamheter som har låg eller obefintlig vinstmarginal. Även om dessa verksamheter vore få kan de spela stor roll för tillgången till tandvård på vissa platser i Sverige. Konsekvenserna för små verksamheter med liten eller obefintlig vinstmarginal måste också beskrivas, eller underlag läggas fram som visar att sådana verksamheter inte existerar. Konsekvensutredningen behöver kompletteras för att kunna ligga till grund för beslut.

Slutsats

NNR finner att underlaget behöver kompletteras med avseende på konsekvensutredningen i promemorian, för att eventuellt kunna ligga till grund för beslut.

August Liljeqvist
Näringslivets Regelnämnd